

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kopisji

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Zanimivo priznanje

Znani štirje odloki tržaškega naestnika, s katerimi je ...

Išč od drugih glasov iz nemškega tabora. Omenjeni sestavek se tudi peča s tržaškimi dekreti, a zavzema povsem nasprotno stališče kot drugi nemški listi.

slovanov. Morda bo omenjeni članek, ki je namenjen v prvi vrsti nemškimi krogi, tudi nekoliko pripomogel, da se razmere vsaj deloma uredijo.

Hrvaške in druge zmešnjave

V naši domači politiki pogrešamo že dolgo tiste trdne in zanesljive gotovosti in jasnosti, ki je prva podlaga za nadaljno delo.

Na Hrvaškem je kazalo v zadnjem času, da se vendar obrne na bolje; vsaj sedanjí krajevni komisar baron Skerlec je bil videti mož, ki bo tudi storil, kar si je začrtal.

Če vso to zadevo pogledamo nekoliko bližje, potem vidimo, da vsega tega ni bilo sploh potreba, kajti pred komisariatom je bilo vsaj za silo vendar boljše kot sedaj.

Večkrat se je apeliralo že na avstrijsko vlado v tem oziru, naj ona kaj stori, da pride to vprašanje že enkrat do rešitve, toda to dandanes skoro nima pomena, ko imamo mi tostran Litve ravno tako kritične spore na dnevnem redu.

Nehvaležni otroci.

(Dalje.)

Tako sta besedovala sinova za kratek čas, dok niso prinesli jedila.

Ali Štefan Bernik je bil krepak mož in se ni zbehal tako kmalu. Videl je, da bi ne bilo veliko pomagano, ko bi zropotal tu v krčmi nad njima; da je treba tu nekaj drugega, in posebno, da jima je treba prav resno pokazati, kdo je oče in kaj sta ona dva; da je treba spet vzbuditi ponižnost in spoštovanje v teh nadutih srcih.

spet srbelo po udih in se je še prej odpravil domov. Ukazal je potihoma, naj kolikor mogoče previdno naprežejo rjavca, da sinova nič ne zapazita.

Sinova je vrglo se sedežev, kot bi bila strela švignila v sobo. Nista vedela; ali je uprav prišel, ali odhaja; in ali naj počakata, ali pobegneta.

Oba sta obstala kot pribita, kot lipova bogova, in vsakemu se je zdelo, kot bi ga bil treščil na glavo in bi imel otekel vrat.

III.

Nato pa sta jela spet rentočiti in psovati. Poklicala sta krčmarja in ga

vprašala: kaka manira je to, da se vpreže brez nijunega ukaza nijun konj v nijun voz in ga pusti oditi? Krčmar da je odgovoren in zdaj naj ju spravi na svoje stroške domov.

Ko sta to začula, sta jela še le ropotati, ali glas ju je izdajal: da sta prestrašena. In ko sta izvedela, da je bil oče že dolgo tu, jima je to zaprlo sapo; postala sta malobesedna in sta jela premišljevati, kaj sta govorila in delala in ali je neki oče vse to videl in slišal.

»Pa tukaj ne moreva ostati,« sta dejala, »morate naju odpeljati domov.« — »Mi je žal, gospoda,« odvrne ta, »ali vprežnega konja nimam doma in drugi so mlade živali, ki niso vajene voziti.«

Vino je bilo prav dobro in tega sta imela še v glavi.

Kmalu na to jima povedo, da ni dobiti konja. Pokličeta hlapca, mu dasta piti in ga izprašujeta, pa izvedela nista nič. Klela sta, da mora biti pač čudno, da v takem kraju ni voza, da najbrže ni prav pregledal.

»Ja,« pravi, »naj bi že bil; ali morda ni najlepši in menim, da se taka gospoda ne bosta hotela peljati v njem.« — »To je vse eno pravita — samo da se odpeljeva; že potrpiva in tako slab vendar ne bo.«

(Dalje prih.)

no so šli. Češke krize ni prebolel nobeden, prej ali slej ga je vrgla v penzijo.

Na jugu in na severu tedaj stvari niso v redu, vmes pa tudi ne gre povsod kakor bi moralo. Prav majhno število deželnih zborov je vlada sklicala v jensensko zasedanje, ravno največjih ne. Štajerski, gališki, češki — vse zaprto, vse v spanju, tako da slika naše domače politike ni prav nič razveseljiva. Povsod vedno isti glas, da ne gre in ne gre, toda poskuša se vedno na isti način že desetletja. Danes so vendar druge razmere in drugi faktorji so merodajni kot so bili pred štiridesetimi leti. Zato bi bilo potrebno, da se poskusi enkrat na podlagi ljudskih želj in potreb ustvariti kakov političen program, ne le vedno na podlagi vladinih načrtov iz polpretekle dobe. Ljudstvo je vendar že zrelo in tudi misli s svojo glavo, zato pa naj bi prišle v poštev enkrat tudi želje širnih ljudskih mas, ki jim je mari za prospeh in blagostanje vseh državljanov, ne pa le dveh ali treh izmed plemstva. **Pametna in agilna gospodarska politika je nujno potrebna za naše dežele,** teh večnih konferenc in pogajanj smo pa siti do grla.

Dopisi.

Z Vipavskega se nam poroča, da ne manjka tudi letos dunajskih vinskih kupcev. Nakupili so tudi ali vsaj zaarali že več mošta. Plačujejo ga po 28 do 32 K. — Zadnje dni je začelo zopet deževno vreme, kar grozdju seveda prav nič ne prija. Če bi deževno vreme še naprej trajalo, prisiljeni bodo Vipavci s trgatvijo pričeti poprej kakor so nameravali. Grozdje je dozorelo in vino bude letos mnogo bolje od lanskega.

Medana. V svoji seji dne 17. avgusta t. l. je sklenilo naše starešinstvo ustanoviti za svoj okoliš občinski posredovalni urad. To je prvi tak urad, ki se je ustanovil v naši deželi. Za zaupnike so bili izvoljeni župan Anton Zucchini, podžupana Henrik Perin in Fran Kraševac, ki so si izvolili za predsednika župana Zucchini-tja.

Politični pregled.

Delovni program državnega zbora.

»Nemško-narodna korespondenca« izve iz krogov nemškonarodne zveze: Državni zbor se vsekakor skliče krog 15. oktobra. Na dnevni red pride predvsem drugo branje malega finančnega načrta, ki se bo nadaljevalo. Vendar bo pa treba razpravo prekiniti v svrhu prvega branja proračunskega provizorija. Nato se bo nadaljevala razprava o finančnem načrtu. Kratko pred Božičem bo drugo in tretje branje proračunskega provizorija. Finančni načrt se, kakor se računa, tekom januarja popolnoma in končno reši, nakar se skličejo tisti deželni zbori, ki doslej niso mogli zborovati. Ti deželni zbori bodo potem lahko rešili tudi vprašanje o ureditvi učiteljskih plač na podlagi novih deželnih dohodkov iz finančnega načrta.

Konference avstrijskega episkopata.

Letošnje konference avstrijskega episkopata se prično začetkom novembra v dunajski knez nadškofijski palači. Episkopat povabi starosta avstrijskih kardinal Katschthaler. Na konferenci se bodo razmotrivala tudi cerkvena vprašanja, ki se tičejo juga monarhije in so v zvezi z zadnjimi dogodki na Balkanu, o katerih se zdaj tudi pri apostolski stolici v Rimu posvetujejo.

Nemški cesar na Dunaju.

Dne 23. oktobra obiše nemški cesar Viljem II. prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda v Konopištu, kjer bo dva dni njegov gost na lovu. 25. oktobra pa obiše cesar Viljem cesarja Franca Jožefa v Schönbrunn.

Pasić na Dunaju.

V prihodnjih dneh bo končal srbski ministerski predsednik v Marijinih varih svojo kuro in se bo nato podal na Dunaj.

Zbližanje med Avstrijo in Rusijo.

V zadnjem času se je po časopisih mnogo pisalo o zblizanju med Avstrijo in Rusijo. Na ta izvajanja pa odgovarja »Novoja Vremja«: Kakor se zatrjuje v peterburških merodajnih krogih, tudi na ruski strani nimajo ničesar proti zblizanju z Avstrijo. To tendenco karakterizira tudi sprememba v ruskem poslanstvu na Dunaju.

Trgovska pogodba s Srbijo

pride sedaj kmalu na dnevni red. Vsi trgovski in industrijski krogi že z nestrpnostjo pričakujejo ugodne rešitve te zadeve. Predpriprave so po večini že izdelane in pogajanja se kmalu prično na Dunaju. Razun diplomatov obeh držav bodo prisostvovali tem konferencam tudi praktični veščaki iz trgovskih in industrijskih krogov.

Krvavi volilni boji v Italiji.

Sedanje volitve v Italiji se vrše po novem razširjenem volivnem redu. Volivna borba je strastna. V Cassoriju pri Neaplu je bil en volivec ustreljen. Nato se je pred podprefekturo razvilo živahno streljanje. Nastopila je policija. Nekki kmet je bil težko ranjen; 80letnega duhovnika, ki je prišel k oknu, da bi množico pomiril, je zadelo kroglja, da je bil takoj mrtev. Iz Neapla so poklicali na pomoč karabinierje. Tudi v Paternu in drugod je prišlo do volivnih nemirov ter je bilo več oseb ubitih.

Spor med Avstrijo in Italijo v Skadru.

Angleški viceadmiral Burney, poveljnik vseh čet v Skadru, je poveril posle pomorske vlade za to mesto italijanskemu agentu paroplovne družbe »Puglia«. »Reichspost« poroča, da ta agent protežira italijansko plovbo, medtem ko ovira in zapostavlja promet avstrijskih parnikov. List pravi, da je a. o. konzul uložil tozadevni protest in da bo tudi av. trg. minister storil potrebne korake. — Če je na stvari kaj resnice, so na tem krivi zopet naši diplomatje, ki se niso o pravem času pobrigali za potrebni vpliv v Albaniji. Če pa ni nič res, no potem začenja list po starem sistemu zopet hujskati in namerava uprizoriti zopet neko »afero« a la Prochazka, Palič itd.

Srbska železnica do Adrije.

Kakor poročajo listi misli srbska vlada v najkrajšem času začeti z delom nove železnice, ki bo vezala Belgrad z Jadranskim morjem. S tehničnimi študijami se peča sedaj okoli 250 inženirjev. Nova železnica bi najbolj prizadela reško luko, ker bi blago za Srbijo ne šlo potem preko Reke ampak po novi progi, ki bo imela drugo pristanišče.

Mir med Turčijo in Bolgarijo.

Oficijalna poročila iz Carigrada zatrjujejo, da je že dosežen med Turčijo in Bolgarsko popoln sporazum. Definitivni mir se najbrže podpiše danes.

Pri pogajanjih s Turčijo je Bolgarska popolnoma podlegla. Turčija ji vzame skoro vso vzhodno Tracijo. Bolgarska izgubi ne samo Drinopolje in Lozengrad, temveč tudi jako važno mesto Dimotika in sedaj še obstoječo železniško zvezo z bolgarskim pristaniščem Dedeagačem ob Egejskem morju. Bolgarskim delegatom ni preostajalo drugega, kakor da so sprejeli vse turške zahteve.

Po podpisu pogodbe pride Bolgarska na najnižjo stopnjo svojega ponižanja. Za te svoje neuspehe se ima zahvaliti zgrešeni taktiki bolgarskih diplomatov in prevelikemu zaupanju v obljube oficijozne dunajske javnosti. Sicer je upati, da bolgarski narod, ki je čil in poln moči, kmalu okreva in poznavalci razmer, ki so prepričani, da Turčija s to svojo zmago ni rešila svojega življenja, že prorokujejo, da postane tracijsko vprašanje že v par letih zopet aktualno.

Darovi.

Za »Šolski Dom«: je došlo našemu upravništvu: fotograf g. Jerkič v Gorici K 5.— — Hvala!

Domače in razne vesti.

† Umri je dne 17. t. m. ob treh zjutraj v Gorici pri usmiljenih bratih č. g. Franc Kramberger, kurat v kaznilnici v Kopru. Blagi pokojnik je bil rojen dne 22. sept. 1863. v Orehovcih pri Lutomeru na Štajerskem. Po končanih gimn. študijah je stopil kot bogoslovec tržaške škofije v goriško bogoslovnico. Bolehal je dolgo časa na vnetju v hrbišču. V bolnici je ležal dva meseca. Njegovi sorodniki razen sestre Marije, ki je bila do zadnje ure pri njem, žive v Lutomeru. Njegovo blago dušo priporočamo vsem č. sobratom v mento. Svetila jej večna luč! Preostalim naše iskreno sožalje.

Dve demantni sv. maši. Jutri, v nedeljo, bodeta praznovala demantno sv. mašo preč. g. vikarij v pokaju v St. Mavru Josip Mašera in kanonik stolne cerkve monsign. Fran Kodernat z. Rojena sta bila oba l. 1829, v mašnika posvečena 21. septembra leta 1853. Čestitamo!

Jubilej pri č. ss. Uršulinkah. V četrtek sta slavili 35letnico svojega samostanskega poklica č. s. Cecilija in č. s. Josipina Guigovac.

V »Slov. sirotišču« oziroma sirotišču pridruženem »Slov. dekliškem zavodu« se je danes blagoslovila kapela. Poleg gojenk se je slovesnosti udeležilo obilo občinstva. Zavod je ves v zastavah. V novi cerkvi je prvi maševal preč. monsignor Pavletič. Za njim sta maševala preč. g. župnik Kokošar in dr. Pavlica.

Bog daj zavodoma obilo blagoslova. Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da je v »Slov. dekliškem zavodu« za učenke in dijakinje še prostora.

Da ne pozabimo! »Novi Čas« je prinesel za časa volitev v posebni izdaji dne 21. julija 1913 št. 30. pod naslovom: »Dr. Gregorčič pripomogel liberalcem do zmage« o dr. Gregorčiču tudi tole gorostasno trditve, da »je v svojem glasilu o škofih dopustil pisati, da »smrdijo« »Nova Soča« št. 49. leta 1791.« Letina menda bo napačno tiskana, glasiti se mora na vsak način pravilno l. 1891. Mi smo dotično številko »Nove Soče« pregledali, a nismo našli noben stavek, ki bi omenjal kakoga škofa ali kaj takega, kar »Novi Čas« trdi. Ker imajo gospodje pri »Novem Času« sedaj gotovo več mirnosti in več časa na razpolago, prosimo, da nam nekoliko natančneje navedejo tisti odstavek, ki opravičuje njih trditve. Potem se pomenimo nekoliko drugače! Kako korektno je pa pisala »Nova Soča« je najbolj razvidno iz besed samega dr. Mahničja, ki je pisal o pisavi »Nove Soče« sledeče: »Nova Soča« se ogiba in varuje naravnost kak protikatoliški stavek zapisati...« (Rimski katolik III. l. 1891, str. 437.) In tudi takratni goriški nadškof dr. Zorn kakor kaže s pisavo »Nove Soče« ni bil ne z adovčien. kajti v št. 48. l. 1891. beremo sledeči zagovor: »Mi sami smo bili trikrat pri Njegovi Prezvzišenosti, ki se nikdar in v nikakem oziru ni izjavil neprijazno proti »Novi Času«. Zato pa prosimo »Novi Čas« za natančne podatke iz št. 49 »Nove Soče« iz l. 1891. Sicer bi pripomnili še to, da dr. Gregorčič ni bil ne lastnik ne urednik »Nove Soče« in za njeno pisavo na noben način ni odgovoren. S tako ali še večjo pravico bi mi lahko delali za pisavo »Novega Časa« odgovornega n. pr. predsednika »Kat. tiskovnega« društva, ki naj bi odgovarjal za vse kozolce, kar jih je že bilo prekucenjenih v »Novem Času«.

»Novemu času« v spodbudo. — Kakor smo že poročali in pojasnili, gospodje pri »Novem času« nekaj časa niso hoteli priznati, da bi dr. Gregorčič imel za novo slovensko gimnazijo kake zasluge. Po dolgem cincanju in premišljevanju je vendar prišla ta stvar na dan in v predalih »Novega časa« smo zagledali vendar priznanje, da ima dr. Gregorčič zasluge za novo srednjo

šolo. Toda »Novi čas« ni bil preveč radodaren in poleg tega priznanja je še vedno pribijal ob popir bridko vest, da smo sedaj goriški Slovenci neizmerno oškodovani, ker ostane v Gorici še nadalje tudi bivša gimnazija z nemškim učnim jezikom, ki se je sedaj celo prelevila v realno gimnazijo in letošnji prvi razred je že tega sistema. V bistvu je iz prejšnje humanistične gimnazije z nemškim učnim jezikom sedaj postala realna gimnazija z nemškim učnim jezikom. Sicer »Novi čas« s staro gimnazijo z nemškim učnim jezikom ni bil nikoli posebno nezadovoljen, hudo so posebej nam gospodje šele sedaj, ko je vlada v dnem hipu storila ta korak, da je spremenila prvi razred in bodoči zavod v realno gimnazijo. To zlo še ni staro, kakor se vidi in zato bi opozorili »Novi čas« na to zadevo. Sedaj je šele en razred nove realne gimnazije z nemškim učnim jezikom in gotovo bode gospodom okoli »Novega časa«, ki so dosegli do sedaj vse, tudi to lahko doseči, da vlada že v kali zamori novo realno gimnazijo in jo čisto navadno odpravi. Stari razredi počasi izginejo, novih »Novi čas« ne dopusti in v nekaj letih bo stvar v redu. Soditi po besedah in košatostih, ki jih je rabil »Novi čas« že od nekdanj, mislimo, da bo to šlo jako hitro. Kar protest naj napravijo in gotovo bodo uspeli. Ako pomislimo, da je dr. Gregorčič kot politični mrlič dosegel novo slovensko gimnazijo, potem bodo tudi gospodje voditelji »najmočnejše« stranke dosegli, da se odpravi tisti edini razred realne gimnazije z nemškim poukom. Ker so zanje take stvari prave igrače, smo prepričani, da to doženejo še pred začetkom šolskega leta, tako da realna gimnazija na Cingrofu sploh ne bo prišla v življenje. Nočemo segati tej stvari do dna, ker smo prepričani, da so politiki in diplomatje okoli »Novega časa« že tozadevno na delu. **Tako hvaležnega dela kakor je odprava realne gimnazije z nemškim učnim jezikom iz Gorice nova struja še ni imela pod solcem.** Hic Rhodus, hic salta!

C. kr. nemška gimnazija. Dosedaj se je podučeval krščanski nauk v prvem in drugem razredu c. kr. nemške gimnazije v slovenskem in italijanskem jeziku. Te dni se je slišalo, da mislijo vpeljati nemščino tudi za ta predmet. Iz verodostojnega vira smo izvedeli danes, da se bo veronauk tudi nadalje podučeval v obeh deželnih jezikih. In to je tudi edino pravo.

Učni tečaj. Trgovsko in obrtno društvo naznanja, da otvori meseca oktobra tečaje za knjigovodstvo, slovensko korespondenco in italijanščino. — Učenci, kateri nameravajo ta koristen tečaj obiskavati, naj blagovolijo to prijavitii društvenemu blagajniku Josipu Ivančiču, trgovcu Gosposka ulica, ki daje tudi natančnejša pojasnila.

Brez luči je vozil izvošček Ernest Lisjak ponoči, a si ni nič prihranil, ker mora plačati 2 K globe.

Kokoš je ukradel Ludvik Kumar iz Gorice posestniku Andreju Padovan. Za to je dobil 24 ur zapora.

Onemogočeno zborovanje železničarjev. Člani železniškega »Rechtsschutzvereina« so hoteli obdržavati v tork zvečer zborovanje, na katerem bi poleg svojih zadev razpravljali tudi o nastopu dr. Dereanija pri demonstracijah povodom nemške slavnosti. Zborovanje so hoteli imeti v neki gostilni v pokopališčni ulici. Ker je bila gostilna polna slovenskih gostov, so hoteli nato zborovati v Vidovi gostilni pri drž. kolodvoru. A tudi tam so se zbrali številni Slovenci, tako da se zborovanje ni moglo vršiti. Zato so Nemci preložili zborovanje. Pred kolodvorom se je nato zbralo kakih 200 oseb, ki so demonstrirale.

Novo vino. Goriški municipij razglašja, da je v mestu pod kaznijo prepovedano točiti novo vino pred 20. oktobrom.

Služba lekarn. Od 21. do 28. t. m. bodete imeli ponočno službo lekarn. Cristofolletti - Kürner.

Zaradi tatvine je bil obsojen Josip Jug iz Solkana na tri mesece strogega zapora.

Podružnica tržaškega veteranskega društva se ustanovi v Štanjelu dne 3. oktobra t. l. Ta dan pride iz Trsta veteransko društvo z godbo. Sv. maša bode na prostem na »Semnišču«. Pristopilo je k društvu dosedaj iz Štanjela ter iz drugih bližnjih vasi kakih 80 članov.

Smrtna kosa. Dne 18. t. m. je umrla v Elizabetišču v Ljubljani gospa Marija Jonko, soproga župana in veleposestnika g. Leopolda Jonko v Bovcu. Komaj 27letna gospa zapušča soproga in pet še nedoraslih otrok. Dobri in občespoštovanej gospi blag spomin, preostalim nase sožalje.

Smrtni padeč. Pri pobiranju jabolk se je na Kneži spodrsnilo na mokrih tleh krčmarju Franc Smrekar, ki je padel ter se udaril ob neko skalo. Pri tem mu je prebilo črepijno, vsled česar je umrl.

Poskušen ulom v Trstu. Trije zlikovci so v minoli noči ulomili v prodajalno Ajolzija Švageli, doma iz Štanjela, ter poskusili prevrtati blagajno. Revirni stražnik pa je lopove zasačil in dva njih sta bila aretirana. Tretji, ki je pazil na ulici, je pobegnil. Aretiranca sta dva policiji dobro znana mednarodna lopova. Eden je celo Francoz.

Za narodni muzej so darovali sledeči gg.: 1.) Štef. Šegala iz Kanala 1 srebrni in 3 bakrene novce, 2.) Jos Kariž, c. kr. kancelist v Podgradu, 1 bankovec za 10 gl. 3.) Alojz Vovk iz Oseka 1 srebrni denar, 4.) Jožefa Šegala iz Kanala 16 raznih novcev, 1 bakreno, s srebrom okovano zakopnico in 1 par črevljev spletenih iz ličja (prinešeno iz Afrike), 5.) Avgust Hrovat iz Ajdovščine 1 kos lesa in 7 različnih novcev, 6.) Egidij Špacapan z Jasne Poljane 1 star kineški vrček in skledico, 7.) Miha Turk, brivec v Gorici, knjigo »Šola vesela lepega petja« in 1 denar, 8.) Lavoslav Brezigar, slikar v Plaveh, 1 majolico in 1 star novce, 9.) Jos. Ivančič, trgovec v Gorici, 1 srebrni novce, 10.) Jan. Rozman, strojevodja v Gorici, 2 rimska novca, 11.) Jos. Pečenko, kavarnar v Gorici, 2 novca, 12.) M. Keršič, posestnik v Podkloštru po gosp. prof. dr. Ozvaldu star voz »parizar« ter ga je tudi brezplačno pripeljal na postajo. — Vsem gg. darovalcem: Srčna hvala in vivant sequentes! — Odbor.

Odhod naših fantov v Albanijo. V četrtek predpoludne se je vkrcal na parniku »Baron Gautsch« v Trstu vojaški detašna 97. pešpolka, obstoječ iz dveh častnikov in 100 mož, ki je določen za varstvo komisije, ki ima določiti severoalbansko mejo. Prideljenih je več častnikov vojaškega geografičnega zavoda. V Skadru se jim pridruži enako število vojakov iz Italije.

Prodaja ostrig prepovedana. Tržaški magistrat je z ozirom na nevarnost razširjenja legarja prepovedal prodajo ostrig do nadaljne odredbe.

Nalezljive bolezni na Primorskem. V zadnjem času so naznanjene uradno sledeče kužne bolezni: Kuga na parkljiti in gobcu v Klancu in v Materiji. Steklina v Materiji. Svinjska kuga v Čresu, v Dinjanu, v Kastvu, v Jelšanah in v Trstu. Rožapila v Dornbergu, v Boljuncu, v Kanfanaru, v Rodiku, v Podgradu in v Trstu. Kurja kolera je v tržiškem in voloskem okraju. Na sosednjem Kranjskem je svinjska kuga v nekaterih občinah postojnskega okraja.

Tržaški parnik zadel ob mino. Iz Trsta poročajo, da je parnik »Orient«, ki je last parobrodne družbe Tripovich, zadel pri Varni ob morskino, ki je eksplodirala. Parnik je sicer še srečno priplul v luko, kjer je razložil pripeljano blago, a sedaj mora ostati radi poprav več časa v tamošnjem pristanišču.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da so sedaj še vse kočje, katere oskrbuje osrednje društvo, odprte. — Kamniška kočja in kočja na Veliki planini se zatvorita v nedeljo, 21. t. m., popoldne.

Frančiškanska cerkev pogorela. Iz Dubrovnika poročajo, da je tam 17. po noči začela goretiti znana frančiškanska cerkev, ki ima veliko zgodovinsko vrednost. K sreči so vojaki in ognjegasci omejili ogenj in obvarovali tako poslopje večje škode. Tudi zraven stoječa krasna knjižnica ni prizadeta. Kar je ogenj ukljub vsem naporom poškodoval, se cení nad 10.000 K. Zgorela je namreč cela zraven stoječa frančiškanska lekarna.

Nemško-laško prijateljstvo. Včeraj so ob belem dnevu ustrelili nemški »prijatelji« Lahov v čitalnico neke študentske organizacije v Gradcu, ter razbili več šip. Streljali so s puškami z značnim pritiskom. K sreči niso zadeli nikogar v čitalnici. S tem so pokazali, da imajo Nemci Lahe prav radi. Storilcev niso še zasledili.

Odlikovanje dunajskega knezonadškofa. Cesar je imenoval dunajskega knezonadškofa Piffla za tajnega svetnika.

Častni doktor dunajske univerze je postal dunajski knezonadškof Piffl.

Glavna razprava proti Dojčiću, ki je streljal na kralj. komisarja Škerlecza, je razpisana za 25. t. m. Dojčić se proti obtožnici ni pritožil.

O eksekuciji delavcev. Sedanje zakonske določbe dovoljujejo, da smejo oblasti zarubiti za plačanje davkov iz javnih davščin polovico mezde delavcev. Z Dunaja poročajo sedaj, da je finančno ministerstvo sodnijam in drugim uradom naročilo, da naj tega zakona v bodoče ne upoštevajo v polnem obsegu pri izterjavi direktnih davkov, pristojbin in vojaških taks, marveč da naj se predlog na zarubljenje že v naprej omeji na odtrgane le na eno desetino tedenske mezde. V posebnih, uvaževanja vrednih slučajih, če ima dotični mnogo otrok, v slučaju bolezni, ali če ima prav majhen tedenski zaslužek, naj se pa spleh ne izvrši rubežen.

Glede premikanja vojaštva. Dne 24. novembra 1912 je bila izdana odredba, ki je prepovedala objavo raznih sprememb v vojaščini, posebno pa glede premikanja čet. Sedaj se je ta odredba preklicala, ker so nastopile normalne razmere.

Civilni revizorji na državnih železnicah. Ker so se zasledile razne sleparske manipulacije z voznimi listki na državnih železnicah, je železniška uprava vpeljala strožno kontrolo potnikov in sprevodnikov. V to svrhu potujejo revizorji v civilu; nikdo jih ne pozna, a če se dogodi kaj nepravilnega takoj nastopijo in ukrenejo potrebno, da se pregrešitelj kaznuje. Na ta način so zasledili že več nerednosti. Ti revizorji potujejo s kupljenimi voznimi listki kot drugi potniki.

»Ali smejo cestni odbori podpirati posamezne občine cestno-skladovnega okraja pri gradbi in vzdrževanju občinskih cest in poti?« Gradba in vzdrževanje občinskih cest, poti in stez z dotičnimi mostovi vred, je notranja zadeva občin. Potrebni prispevki v denarju ali v delu, se opravljajo po določilih občinskega reda. Vendar pa je načeloma do-

voljeno cestnim odborom, da dajajo primerne podpore občinam, ki gradijo nove ceste ali ki predelavajo in popravljajo že obstoječe. Toda določila cestnega zakona stavijo v tem oziru gotove meje. Paragraf 15. zakona z dne 21. maja 1894 dež. zak. in ukaz. št. 13. določa namreč za take slučaje sledeče: »Pri gradbi in predelovanju občinskih cest in poti sme cestni odbor posameznim občinam dovoljevati podpore iz zaloge okrajnih cest za razlastitev zemljišč, za razstreljevanje pečin in za bolj draga podzidja, kakor tudi za mostove in druge cestne zgradbe, ako skladajo te občine same za svoje ceste in poti najmanj 50 odstotkov izravnih davkov.«

Iz tega torej sledi, da cestni odbori lahko dovoljujejo le z visokimi cestnimi dokladami obremenjenim občinam podpore na račun okrajnega cestnega zaloge, ali tudi takrat le za važnejše zgradbe na občinskih cestah. Za posipanje takih poti z gruščem, za malenkostne poprave na njih in slično, seveda, ne smejo cestni odbori dajati nikakih podpor.

»Samouprava«.

Oznanilo. V smislu § 200. zakona od 25. oktobra 1896 drž. zak. šte. 200 so posestniki hiš, v katerih se stanuje, ali njih namestniki predložiti davčni oblasti v času ki ga doleži deželno finančno oblastvo, izkaz vseh v hiši stanujočih oseb. Izkaz mora biti urejen po stanovanjih, odnosno prostorih za kupčijo; pri poslopih, ki so dana v najem, treba je navesti tudi najemnino in morebitne podnajemodalce, ter označiti ime in vrsto poklica ali pridobitka stanovnikov. — Podnajemodalci morajo naznaniti svoje podnajemnike in najemnino, ki jo ti zadnji plačujejo, gospodarski glavarji (družinski glavarji) pa vse k njih gospodarstvu spadajoče osebe, katere imajo svoje dohodke. — V smislu omenjene zakonske določbe in člena 39. izvršitvenega predpisa k četrtemu poglavju o značenega zakona, razglašena v državnem zakoniku št. 108 iz leta 1897 se s tem pozivajo radi pripravljanja priredbe osebnega dohodnega davka za leto 1914 posestniki hiš ali njih namestniki, da oddajo omenjene izkaze in sicer v neposrednem državnem mestu Tustu in v okoličanskih občinah pri c. kr. davčnih administracijah I in II v Trstu, v pokneženi grofiji Goriško-Gradiščanski in v mejni grofiji Istrski pa pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih od 1. do 31. oktobra 1913. Do ravno istega roka morajo podnajemodalci, odnosno gospodarski glavarji izgotoviti gori imenovane podatke. Stanovnike je izkazati po stanju, kakor je bilo dne 1. oktobra 1913. Vzorcji za izkaze lastnikov hiš, ki so dane v najem in takih, katere lastnik rabi sam kakor tudi oni za izkaze podnajemodalcev in gospodarskih glavarjev, dobe se brezplačno pri pristojnih davčnih oblastih I. stopnje (tedaj v Trstu z okoličanskimi občinami pri c. kr. davčnih administracijah I. in II. na Goriškem Gradiščanskem in v Istri pa pri pristojnih c. kr. okrajnih glavarstvih. — V smislu člena 39. omenjenega izvršitvenega predpisa morajo vsi najemniki, odnosno gospodarski glavarji, stanujoči v hišah danih v najem, izkaze, ki jim je napraviti (stanovalske izkaze), oddati hišnim posestnikom kateri potem sestavijo na njih podlagi svoje izkaze (hišne izkaze), ter jih potem oddajo pristojni davčni oblasti. — Ako so vzorcji, ki jih sestavijo stranke odnosno gospodarski glavarji (stanovalski izkaz) koje je priložiti hišnega posestnika (hišni izkaz), primerno izpolnjeni, ni treba njih vsebine prepisovati še posebej na izkaze. — Teh obveznosti najemodalcev so pa oproščeni posestniki hotelov in gostilnic glede potnikov, ki se pri njih ustavljajo, ako isti pri njih ne bivajo neprestano dalje nego tri mesece. — Določbo kazni

zaradi odrečenih ali vedé napačno danih podatkov glede hišnih stanovnikov obsega § 247. zakona iz dne 25. oktobra 1896 drž. zak. šte. 220.

Kontrolni zbori odpadejo. Vojni minister je odredil, da imajo tudi letos odpasti kontrolni zbori rezervistov in nadomestnih rezervistov.

Posledice zamujene naznanitve pri poškodbah. Ako je kdo zavarovan pri kakih zavarovalnici za nezgode, mora vsako nezgodo t a k o j javiti dotični firmi. Ako tega ne stori, nosi posledice sam. Najvišji sodni dvor je razsodil namreč v tem smislu v neki pravdi, ki je za marsikoga poučna. Nekov delavec, ki je bil zavarovan pri neki firmi proti nezgodam, je padel v oktobru l. 1911 in se tudi na videz prav lahko poškodoval. Ker ga ni dosti bolelo, je stvar zamolčal. Leta 1912 pa je naenkrat začutil hude bolečine v glavi in meseca marca so ga morali prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so dognali, da je bolezen posledica onega padca oktobra l. 1911. Mož je umrl in na podlagi zdravniškega izvestja je udova tožila firmo za odškodnino, toda izgubila je pravdo v vseh treh instancah, ker ta nezgoda ni bila pravčasno naznanjena. V pravilih dotične družbe stoji namreč izrecno, da je treba naznaniti vsako nezgodo v 72 urah. Ako pa v 30 dneh ni spleh nikakega obvestila, dotičnik hima pravice do odškodnine.

Načelstvo in nadzorstvo odgovarja za konkurz pri zadrugah. Kasacijsko sodišče je te dni izdalo principielno razsodbo, ki je jako velike važnosti za člane načelstva in nadzorstva pri zadrugah. Pri konkurzu neke zadruga so se namreč člani načelstva pritožili proti obsodbi deželne sodnije na Dunaju. Kasacijsko sodišče je pa pritožbo odbilo in izjavilo sledeče: Ako pride kaka zadruga v konkurz so kaznjivi po § 486 kaz. zak. člani načelstva in člani nadzorstva, ako ne morejo dokazati, da je prišla dotična zadruga po nedolžnem ali po nesreči v denarne zagate. — Posebno pa je treba krivdo priliti, ako se dožene, da so člani načelstva ali nadzorstva zanemarjali očitno svojo dolžnost in se niso natančno držali zadruženega zakona.

V Berlinu zahtevajo znanje jugoslovanskih jezikov! V »Slov. Narodu« smo čitali: Neki veliki tvornici v Berlinu se je ponudil in jo prosil za službo delavec s Koroškega. Tovarna je na to ponudbo odgovorila, da delavca prav rada sprejme, toda samo pod pogojem, ako je več kakega jugoslovanskega jezika v govoru in pisavi. Dotičnik je bil pač rodom koroški Slovenec, toda hotel je samo v nemške šole ter se naravnost postavljati s tem, da je tisto mrvico slovenščine, ki jo je prinesel iz domače hiše v šolo, temeljito pozabil. — Lahko si je torej misliti, kako je bil mož presenečen, ko je dobil pismo iz Berlina, da ga prav radi sprejmo v službo, ako znaslovenski, hrvaški ali srbski. Odgovoril je, da ne zna ne tega, ne onega jezika, a da je Korošec iz narodno ugrožene — nemške zemlje in da z ozirom na to apelira na tvornico, da ga sprejme v službo. Na to pismo mu je tvornica odvrnila, da ima trdih Nemcev dovolj na razpologo, potrebuje pa delavnih sil, ki so večšči raznih, zlasti slovenskih jezikov, za to da njega ne more sprejeti v službo. Tako je mož ostal brez službe in bridka izkušnja je napravila iz zagrizenega nemčurja človeka, ki se je v zreli dobi jel učiti slovenske abecede. Tako gineva bajka o edino zveličavni nemščini in o bogatem kruhu, ki ga baje nudi ljudem samo znanje nemškega jezika! Pa je tudi nad vse značilno, da v nemškem Berlinu nadobi službe delavec za to, ker ne zna jugoslovanskega jezika!

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO
edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Pohitite trumoma v Central Bio kajti sedanje predstave to zaslužijo.

Samomor princezinje. V Heidelbergu se je ustrelila princezinja Zofija Sachsen-Weimar. Imela je komaj 25 let. Govori se, da je izvršila samomor, ker so ji stariši zabranili poročiti se z milijonarjem Bleichröderjem, zlasti zaradi tega, ker je žid.

CENTRAL Bio. Včeraj, danes in jutri se predstavlja v tem najpopolnejšem kinogledišču z največjo projekcijsko steno v Avstriji roman »Za njeno dobro ime«, ki vzbuja posebno pozornost obiskovalcev. Očarajoče slike »Pireneji« po naravi nas vodijo po tem mogočnem gorovju, polnem naravnih lepote. Na koncu imamo tudi humoristično točko. Vspored je zanimiv in poučljiv. Posetniki zapuščajajo polni hvale dvorano. — Opozarjati pa moramo posebno na vsopred, ki pride v pondeljek in torek na vrsto. Težko da bo kdo zamudil priliko, ogledati si izkopine od Vezuvove lave zasutega mesta **Pompej**, ki se bodo prednašale v lepih naravnih barvah. Sledi ginljivi prizor »**Srce stare matere**«. Varietetna točka akrobatov »**Knelton**« obeta tudi biti zanimiva, kot vse dosedanje take točke. Na koncu je poskrbljeno tudi za smeh. Vstopi se lahko po vsaki sliki, tako da odpade mučno čakanje.

Drobtinice.

Spomenik češkemu pisatelju. V parku Chotek na Hradzinu so v torek odkrili spomenik češkemu pisatelju Juliju Zeyer, čigar nekatera dela so prestavljena tudi v slovenščino.

Gospodarsko.

Razstava živine na Dunaju. Nižjeavstrijska kmetijska družba je priredila dne 12., 13. in 14. t. m. na Dunaju razstavo živine in poljedelskih strojev. Razstavo je otvoril poljedelski minister ekselencen Cenker. Navzoči so bili sekcijski šefi in drugi uradniki poljedelskega ministerstva ter mnogoštevilni živinorejci in živinorejski veščaki vseh avstrijskih dežel.

Minister je v enournem govoru razložil važnost živinoreje v Avstriji ter poudarjal, da se bo ministerstvo pričelo intenzivno pečati v vseh kronovinah z živinorejo. Posebno pozivlja avtonomne oblasti in kmetijske korporacije na intenzivno sodelovanje. Minister zelo priporoča rejo na užitek, vpeljejo naj se preizkusne molže, kontrolna društva, slaba živina naj se počasi proda mesarju. Nadalje priporoča pašo tam, kjer se izplača. Vpeljejo naj se v vseh deželah v pripravni krajih središča za izrejo plemenske živine in vzrejevališča za bike. Potreba je temeljitega pouka o živinoreji.

Razstavilo se je 2000 glav govedi, veliko prašičev, perotnine, kuncev, koz in ovac ter poljedelskih strojev.

Razstavile so živino vse avstrijske dežele, razen Kranjske, Goriške in Dalmacije.

Letošnja vinska letina na Hrvatskem bo vsled ugodnega vremena v zadnjem času glede kakovosti dokaj dobra, podobno kakor leta 1909. Kmečki mošt bo imel 13 do 16 odstotkov sladkorja, na veleposestvih pa 16 do 20 odstotkov. Kvantitativno bo pridelek za 20 do 30 odstotkov manjši nego lanski. Kar se tiče cen, so doslej nekatera veleposestva stavila ponudbo po 33 do 35 kron za hl mošta takoj izpod stiskalnice.

Uvoz cvetlic in zelenjavi v našo državo. V zadnjih letih je začel uvoz cvetlic in tudi zelenjavi v našo državo tako rasti, da so sklenili združeni vrtnarji in cvetličarji prositi vlado, da naloži na te predmete visoko carino, da se tako obvarujejo domači producenti. Statistika tega uvoza je kar zanimiva. Leta 1912 se je pripeljalo v našo državo iz Italije in Nemčije odrezanih cvetlic skoro za 5 milijonov K. Listja in vejice za dekoracije se je pripeljalo od drugod za skoro poldrugi milijon K. Zelja se je pripeljalo dobra 2 milijona K. Kumare smo kupili od drugod za 2½ milijona K, ravno tako karfiola. Skoro en milijon pride na paradižnike (pomidori) in celih 6 milijonov na drugo zelenjavo. Skupno je to lepa svota, ki bi bila prav lahko ostala doma, kajti naši kraji so tako ugodni, da bi z majhnim trudom dosegli vsaj toliko kot drugod. Ravno Goriško pride v tem oziru prav močno v poštev, ker leži deloma v skrajno ugodni in primerni legi. Vlada bi pač storila prav, da bi v tem oziru žrtvovala nekaj več, saj bi bilo to državi le v korist in poljedelcem v spodbodo.

Književnost.

»Pravljice«.

Spisali Utva in Mira, ilustriral V. Cotič. Izdala Družba vs. Mohorja v Celovcu. Knjiga obsega 18 »pravljic«, ki pa po večini ne odgovarjajo zahtevam, ki jih navadno stavimo na pristne bodisi narodne ali umetne pravljice. Boljši vzorci so narodne, to je sigurno, kajti tudi najboljši umetniki so le približno zadeli tisti način pripovedovanja kot ga ima ljudstvo. Pri ljudstvu se ni učila ne Utva ne Mira, ker snov njih »pravljic« je premalo epična, pripovedna. Narod ljubi konkretnost, realnost, krepke pripovedne snovi, četudi včasih nekoliko okorne. Tega v teh »pravljicah« po večini ni, ker niso vsebinsko dosti naslonjene na narodne motive, ampak večidel so čisto nanovo izmišljene. Tudi to ni ravno ugodno, da so skoro vsi motivi vzeti iz rastlinskega življenja, kar sicer priča za rahlost in nežnost obeh ženskih pisateljic. Oblika je za pravljice skoro presubtilna, prefina. Jezik v narodnih umotvorih je krepak, rezek, kratki, krhki stavki, primerni vsebini. Utva in Mira pišeti obe bolj lirčno navdahnjen slog, ki spominja na Meška. Med boljše koščke bi prištel »Škratca nagajivčka«, »Jazbeca«, legendo o marjetici, »Starko Burjo« in še par drugih. Čisto napačno je rabljen izraz

»bajka«; bajka je priča o starih paganskih bogovih, grški »mythos« in ima z našo pravljico le malo opravka. Celoten vtis za me ni bil vgoden. Za moj okus je vse to pisanje preumetnično in premalo pripovedno. Zdi se, da pisateljici ne poznati dovolj naših narodnih pesmi in pravljic, a tudi ne živega ljudskega mišljenja in govorjenja. Od naroda se je treba učiti, narodna usta so še najboljši učna knjiga za vsakega stilista. Kakor se zdi, je »Družba« namenila knjigo slovenski mladini, a težko da bo dosegla ž njo nameravani uspeh. Tista finost in subtilnost v pripovedovanju za mladino ni privabljiva. Ilustracije bi bile tudi lahko bolj krepke, realne. Stiliziranje kebrov in drugih živali bo vzbudilo malo zanimanja. Par slik je čednih, izrazitih, pri dostih pa se vidi, kakor bi bil hotel slikar le pokazati kake »kunštic«, da zna. Jasnost trpi večkrat (str. 31, 25, 5, 55.) Čemu radi enega maka 2 obširni sliki (str. 43 in 45)? Iz »Jazbeca«, ki je bolj hvaležna snov, pa nobene! Prihodnjic tedaj več pozornosti, škodovalo ne bode ne umetniku ne občinstvu. d. b.

Najboljši češki dobavni vir!

Perje za blazine po zelo nizkih cenah.

1 kg razcepljenega sivnega perja 2 K; boljše vrste 2 K 40 v; polubelo najboljšo K 2 80 v; čisto belo 4 K; belo, puh 5 K 10 v; 1 kg najfinejšo belo razcepljeno 6 K 40 v, 8 K; 1 kg puh-perja, sivo K 6, 7; belo lino 10 K; najfinejšo prsno 12 K. Pošiljatev 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljena posteljna oprava

iz gostega, rdečega, plavega, belega ali rumenastega nankinga: 1 pernica dolga 180 cm, široka 120 cm ter 2 blazini vsaka po 80 cm dolga ter 60 cm široka s finim, trpežnim puhom K 16 s pol-puhom K 20, s finim puhom I. vrste K 24; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine za pod glavo K 3, K 3-50, K 4. Pernice 200 cm dolge in 140 cm široke K 13, K 14-70, K 17-80 in K 21. Pernati madraci iz močnega križastega Gradna 189 cm dolgi in 116 cm široki K 12-50 in 14-80.

Razpošilja se proti povzetju, in sicer od K 12 poštnine prosto. Neugajajoče se zamenja ali pa se vzame nazaj ter se vrne denar. Ceniki zastoj in poštnine prosto.

S. Benisch, Deschenitz št. 992, Češko.

1-2 mala dijaka sprejme dobra družina na hrano in stanovanje. Svila soba, vrt, vestno nadzorovanje. Cena 44 K mesečno. Naslov pové upravništvo »Gorice«.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira
v ulici Tre Rê št. 9
v GORICI.

NAJBOLJŠA STREHA / SEDANJO TI
Firmit - KRILJEVEC

Asbestni cementni skriljevec Firmit je umeten kamen najboljše vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. 202
WEISSENBACH TRIESTINGI
PODNE AVSTRIJSKO
ZATOPSTVO IN ZALOGA
G. GREGORIĆ GORICA DRŽ. ULICA 11

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa »ALTENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Stivalni stroji Original »Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

„Ljubljanska kreditna banka“ podružnica v Gorici

Centrala Ljubljana, podružnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Statistiška glavnica K 8.000.000.
Rezervni zaklad K 1.000.000.

Vloge na knjižice po 4³/₄%, v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz - valut.
Borzna naročila.
Promese za vsa žrebanja.
Vnovčenje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

— Eskont menic —
— Stavbeni krediti. —
Predujmi na vrednostne papirje.
Srečke na obroke.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje.
Safes.
Nakazila v inozemstvo.
Kreditna pisma.